

DE BEGROTING IS VASTGESTELD (wist u dat?)

Op de eerste dag van deze maand heeft de gemeenteraad van Landsmeer zijn begroting voor 2012 en de meerjarenramingen tot en met 2015 vastgesteld. Hoewel van de begrotingsbehandeling altijd een beetje speciale gebeurtenis wordt gemaakt – de raadsvergadering begint 's middags en er staan koekjes op de tafels – is het al jaren een tamelijk geruisloze gebeurtenis. De publieke tribune is slechts gevuld met een handjevol mensen die toch al politiek actief zijn en de berichtgeving in de pers is uiterst summier.

De gemeente is ook niet erg actief in het betrekken van zijn inwoners bij de plaatselijke politiek. In andere gemeenten kunnen commissie- en raadsvergaderingen vaak via het internet worden gevolgd. Landsmeer beperkt zich tot een droge aankondiging van de agendapunten in Kompas en op de gemeentelijke website en publicatie van de besluitenlijsten via dezelfde media. En dat in een taal die vrijwel alleen begrepen kan worden door insiders, vooral de ambtenaren, B&W en commissie- en raadsleden zelf dus.

Enige tijd geleden was het nog mogelijk om via de website van de gemeente Landsmeer de geluidsbestanden van de vergaderingen af te luisteren. Nu zijn ze alleen nog op verzoek verkrijgbaar. Maar dat moet je wel weten. Het kost (on)behoorlijk wat moeite om uit te vinden wat de Landsmeerse politiek in het gemeentehuis uitspookt.

Rond de Raad door Arnold Elfferich

De discussie in de gemeenteraad was bij de begrotingsbehandeling dit keer levendiger dan we de laatste jaren gewend zijn. Volgens afspraak duurden de algemene beschouwingen – over het algemeen tamelijk langdradige verhalen waarin coalitiepartijen de loftrumpet over het college steken en oppositiepartijen het tegendeel beweren – niet langer dan 5 minuten en beperkten die zich tot enkele thema's die de verschillende fracties het belangrijkste vonden. Er werd minder met het college gedebatteerd maar veel meer onderling. Zowaar een sprankje dualisme. Het college vertoonde nog wel het ouderwetste Pavlovgedrag door alle moties en wijzigingsvoorstellen 'te ontraden'. Maar ook daar legde de raad zich niet zonder meer bij neer.

Merkwaardigerwijs ging de discussie nu juist over die onderwerpen waarover je een stevig debat zou verwachten. Wat bijvoorbeeld te denken van een korting met ingang van 2013 van 10% op alle gemeentelijke subsidies van meer dan € 6.000? Toevallig (toeval bestaat niet, zeker niet in dit geval) worden de sportverenigingen hierdoor niet getroffen. Maar wel bijvoorbeeld het Dienstencentrum, muziekvereniging Amicitia, de bibliotheek en zwembad De Breek. Je zou op zijn minst verwachten dat kritisch gevraagd zou worden waarom op seniorenbeleid en cultuur wel bezuinigd wordt en op sport niet. (De gymnastiek te geven door vakleerkrachten wordt op de basisscholen en passant wel geschrapt.)

Volgens D66 ontbrak het bij de voorstellen aan visie en durf om keuzes te maken in plaats van het hanteren van de kaasschaaf. Je zou verwachten dat college of coalitiepartijen PvdA en VVD zich aangesproken zouden voelen door het verwijt geen visie te hebben. Ze reageerden in het geheel niet, Wie zwijgt stemt toe?

Landsmeer wil meer inkomsten zien te verwerven door vestiging van een hotel (extra onroerend zaak belasting en toeristenbelasting), Over wat dat voor de relatieve rust van Landsmeer betekent en hoeveel extra er daardoor bij komt, maakte alleen GroenLinks zich druk. Over de reclamemast, die na een aantal jaren maar weer eens uit de mottenballen is gehaald en die verder bijdraagt aan de horizonvervuiling hoorde je alleen D66. De terechte vrees voor een slechte financiële toekomst van Landsmeer maakt kennelijk dat het er niet meer toe doet hoe we aan extra inkomsten komen. Ja, je kunt zo de burgers ontzien omdat de gemeentelijke lasten (minder) kunnen stijgen. Maar dat kan ook door eens goed te kijken of niet op andere uitgaven bespaard kan worden dan op subsidies of om eens vast te stellen waarom al die verschillende subsidies worden verstrekt en welk effect de gemeente daarmee beoogt.

D66 probeerde andermaal om een aanknopingspunt te vinden om als gemeenteraad in contact te komen met de inwoners. Bijvoorbeeld door hoorzittingen te organiseren waarin betrokkenen kunnen vertellen wat de gevolgen van het verminderen of schrappen van subsidies of andere uitgaven kunnen zijn. Zodat de raad weet waarover ze beslist. Maar neen, de raad vond het wel voldoende wanneer het college met de betrokken subsidieontvangers gaat praten en de raad daarover inlicht. Het lijkt wel of de gemeenteraad bang is voor zijn inwoners.

Bijdrage D66 aan de algemene beschouwingen

Baas in eigen huis?

Landsmeer wil een zelfstandige gemeente blijven. Dat betekent baas in eigen huis tegen voor de inwoners aanvaardbare kosten. Maar hoe zelfstandig zijn we nu eigenlijk. We zijn deelnemer in een werkvoorzieningschap waarin onze beleidsmatige inbreng in de uitvoering van Wet werken naar vermogen gering zal zijn. We nemen als juniorpartner deel in het ISW en de Stadsregio Amsterdam. En ook de deelname aan de Veiligheidsregio, de GGD en de regionale milieudienst beperkt onze beleidsvrijheid. Voor de uitvoering op het gebied van sociale zaken conformeren we ons aan het beleid van Waterland. Met Edam-Volendam en Waterland is de samenwerking vooralsnog gericht op de bedrijfsvoering. Maar de lijn tussen beleidsvorming en uitvoering is niet zo scherp. Tenslotte worden we steeds meer uitvoeringskantoor van rijksbeleid. De verdergaande decentralisatie betekent dat we er taken bijkrijgen die we in ons eentje niet aankunnen. Ook hier zullen we gedwongen worden samen te werken met andere gemeenten. Hoe zelfstandig is Landsmeer dan nog, als een belangrijk kenmerk van zelfstandigheid, eigen beleidsvorming, goeddeels ontbreekt? Momenteel lijkt er bij het zoeken van gemeentelijke samenwerking sprake van hap-snap-beleid. D66 stelt voor dat de raad op korte termijn discussieert over de uitgangspunten en voorwaarden voor te kiezen samenwerkingsvormen. De uitkomsten van die discussie kunnen worden meegenomen in de nog op te stellen toekomstvisie.

Heeft de raad nog controle?

Het steeds dichtere woud van samenwerkingsverbanden en uitbestedingen betekent een toenemende ondoorzichtigheid. In de eerste plaats voor de inwoners. Maar zeker ook voor de gemeenteraad, wiens controlerende taak er zo niet eenvoudiger op wordt. D66 vindt het onverteerbaar dat het college voorstelt een belangrijk instrument van de raad, de Rekenkamer Commissie, door meer dan halvering van het budget praktisch de nek om te draaien. Ook onaanvaardbaar vinden we het dat, als de raad het budget voor de RKC zou willen verhogen hij daar zelf dekking voor moet vinden. Bij de behandeling van de Perspectiefnota is geopperd dat de RKC ieder onderzoeksvoorstel aan de raad voorlegt die er dan budget voor beschikbaar stelt. Nog afgezien van de mogelijkheid dat we hiermee het risico inbouwen dat niet welgevallige onderzoeken geen budget krijgen (het rapport over de Raadhuisstraat was immers ook kritisch over de rol van de raad), is deze handelwijze in strijd met de onafhankelijke positie die de RKC volgens de gemeentewet behoort te hebben. De afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft in 2007 al gezegd dat het gemeentebestuur zich niet mag bemoeien met het onderzoeksprogramma van de lokale rekenkamercommissie. Om onze RKC toch ruimte te geven voor onderzoek dienen wij een amendement op de begroting in.

Onderzoek naar effecten kortingen op subsidies

D66 zal de noodzaak om te bezuinigen zeker niet ontkennen. Boekhoudkundig voldoen de begroting en de meerjarenraming aan de opdracht om voor een structureel sluitend huishoudboekje te zorgen. Maar enige visie lijkt aan de gekozen manier van bezuinigen niet ten grondslag te liggen. (vervolg op volgende pagina)

(vervolg algemene beschouwingen)

Waarom bijvoorbeeld wel bezuinigen op dienstverlening voor senioren en cultuur en niet op sport? Dat lijkt, naast het om zeep helpen van de RKC, de enige echte keuze die is gemaakt. Verder is het vooral een kwestie van kaas schaven en duidelijke keuzes vermijden. We vinden het vreemd dat we geen enkel zicht hebben op wat de mogelijke gevolgen van de voorgestelde kortingen op de subsidies. D66 vindt dat de raad hier alsnog onderzoek naar moet doen alvorens definitief voor de kaasschaaf wordt gekozen en alternatieven onbesproken zijn gebleven. We hebben daar nog even tijd voor. Wij stellen voor dat de raad de komende maanden, bijvoorbeeld door middel van hoorzittingen, besteedt aan dat onderzoek. In de Perspectiefnota 2013 kunnen daarvan de resultaten worden meegenomen.

Landsmeer vergrijs, maar een visie op wat daarvan de gevolgen voor het beleid moeten zijn ontbreekt. Er komt geen apart seniorenbeleid. Alles wordt onder de WMO gebracht. Daarmee vegen we allerlei uiteenlopende doelgroepen op één hoop. Het college heeft besloten in 2013 onderzoek te doen naar het beteugelen van de uitgaven WMO. Is er tegen die tijd een visie ontwikkeld op basis waarvan we verantwoorde maatregelen kunnen treffen? Of wordt het andermaal een exercitie van de rekenmeester? Wij vrezen het laatste.

Is de financiële toekomst rooskleurig?

Zoals gezegd, boekhoudkundig lijken de begroting en de meerjarenraming aan de voorwaarden van een structureel evenwicht tussen inkomsten en uitgaven te voldoen. Bij sommige ingeboekte baten zetten we onze vraagtekens. De opbrengsten van een hotel zijn te vroeg en waarschijnlijk ook te optimistisch ingeboekt. Dat geldt ook voor de inkomsten van een reclamemast, zo die al door de provincie wordt toegestaan. Als het aan het Rijk ligt kunnen we inkomsten uit precario op kabels en leidingen binnenkort weer schrappen. Daar staat tegenover dat voor nieuw beleid een structureel bedrag wordt ingeboekt zodat de geraamde positieve saldi niet in gevaar lijken. Laten we ons echter niet rijk rekenen. De verdere decentralisatie van de AWBZ en de uitvoering van de Wet werken naar vermogen gaan ons straks veel meer geld kosten dan het rijk ervoor beschikbaar stelt.

Toekomstvisie nu!

Al jaren praten we over de noodzaak van het maken van een Toekomstvisie. Al dat gepraat heeft tot dusver nergens toe geleid. Ondanks de opdracht in het raadsprogramma lijken er krachten aan het werk die willen voorkomen dat die toekomstvisie er komt. Zo ontstaat de indruk dat er vooral tijd en energie wordt besteed aan het vinden van argumenten waarom we geen toekomstvisie kunnen ontwikkelen. Als het argument nu is dat er geen ambtelijke capaciteit beschikbaar is, moet de conclusie zijn dat het college kennelijk niet in staat is geweest het raadsprogramma te vertalen in concrete uitvoering. We stellen vast dat de tegenkrachten zelf geen visie hebben en bang zijn dat anderen die voor ze ontwikkelen. Willen we weloverwogen beslissingen nemen over bezuinigingen, gemeentelijke samenwerking en wat al niet, dan is een toekomstvisie toch echt broodnodig. Als voor het opstellen daarvan geen ambtelijke capaciteit beschikbaar kan worden gesteld, dan moeten we maar geld vrijmaken om externe capaciteit in te huren. Als we doormodderen op de manier zoals we tot vandaag hebben gedaan, ligt de toekomst van Landsmeer snel achter ons.